

інфраструктури, підвищення операційної ефективності управління системою автомобільних доріг загального користування.

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В ГАЛУЗІ ЖКГ

І. І. КИЛИМНИК, канд. юрид. наук, доц., завідувач кафедри правового забезпечення господарської діяльності Харківського національного університету міського господарств імені О. М. Бекетова, м. Харків

Проблема забезпечення ефективного функціонування підприємств житлово-комунального господарства (ЖКГ) була і залишається об'єктом пильного інтересу науковців, представників владних структур, засобів масової інформації, населення. Весь цей інтерес викликаний тим, що ЖКГ є життєво важливою ланкою економіки і значною мірою визначає умови та якість життя населення.

В умовах розгортання в Україні фінансової кризи бюджетна підтримка житлово-комунальної галузі, як і будь-яких інших галузей економіки, матиме обмежений характер, що, з одного боку, ставить на порядок денний питання пошуку інших фінансових джерел для реалізації програм модернізації та технічного переозброєння підприємств житлово-комунального господарства та оновлення і підвищення енергоефективності житлового фонду, а з другого - питання оптимізації принципів, критеріїв та механізмів надання державної підтримки із забезпеченням її спрямування на реалізацію загальнодержавних пріоритетів та подолання кризових явищ.

Недосконалість системи управління житлом та підприємствами ЖКГ, а також системи регулювання природних монополій призвела до того, що підприємства галузі неспроможні ефективно працювати в ринкових умовах і надавати споживачам послуги належної якості. Проблема надавання якісних житлово-комунальних послуг посідає особливе місце у системі державної та регіональної політики. Гострота проблеми зумовила пильну увагу до неї вітчизняних та зарубіжних вчених. У науковому середовищі напрямки сучасної теорії господарського партнерства держави і приватного сектора розглянуті в працях таких учених, як Б. Дезілец, В. Ребок, В. Г. Варнавський, І. В. Запатріна, С. Д. Данасарова, А. П. Денисенко, Є. В. Ковешнікова, О. Маслюківська, В. А. Михеєв, О. М. Полякова, Е. Р. Уайт, Ю. Шевчук та ін.

Державно-приватне партнерство є ефективним та перспективним інструментом економічного і соціального розвитку на регіональному та місцевому рівні, засобом залучення коштів у проекти, де державні та місцеві органи влади намагаються зберегти контроль та налагодити співпрацю з інвесторами. Під час такого співробітництва між державою і суб'єктами господарювання досягаються кращі техніко-економічні показники та результати господарювання, ефективніше використовуються державні ресурси і комунальне майно.

Але в Україні практично відсутній досвід співпраці держави з приватним сектором у галузі ЖКГ. Дана сфера продовжує функціонувати на тих самих засадах, що і за радянських часів. Незважаючи на існування окремих форм співпраці держави і приватного сектору, заснованих на принципах державно-приватного партнерства, українська економіка знаходиться тільки на початку складного процесу створення необхідної системи управління проектами ДПП.

Для реалізації партнерства Кабінетом Міністрів України було прийнято такі нормативні акти: постанови „Про затвердження Порядку надання державної підтримки здійсненню державно-приватного партнерства”, „Про затвердження Методики виявлення ризиків, пов'язаних з державно-приватним партнерством, їх оцінки та визначення форми управління ними”, „Про затвердження Порядку надання приватним партнером державному партнеру інформації про виконання договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства.” Уповноваженим органом в сфері ДПП визначено Мінекономрозвитку. Законодавство про ДПП є новим, і значний масив нормативних актів для його реалізації ще не був затверджений.

На основі проведеного дослідження, можна сформулювати наступні проблеми правового забезпечення державно-приватного партнерства в галузі ЖКГ:

- ❖ Недосконалістю законодавства. Враховуючи, що досвід державно-приватного партнерства в Україні є невеликим, прийнятий Закон носить рамочний характер і потребує деталізації та прийняття відповідних нормативно-правових актів, які сприятимуть поглибленню та розповсюдженню державно-приватного партнерства в Україні.

- ❖ У ході реалізації партнерства виникає ряд проблем щодо узгодження інтересів сторін і дотриманням встановлених правил.

- ❖ Впровадження проектів державно-приватного партнерства в Україні не набуло системності.

- ❖ На сьогодні немає оптимістичних зразків масштабних проектів державно-приватного партнерства (ДПП) в Україні

- ❖ Успішній реалізації проектів ДПП перешкоджають висловлювання вищих посадовців, які вбачають у цьому "тіньову приватизацію",

- ❖ Відсутність досвідчених кадрів, які могли б рухати державно-приватне партнерство - як з боку бізнесу, так і держави.

- ❖ Відсутність проектів, привабливих і відповідних до вимог банків (bankable projects).

- ❖ Проекти з українськими високими ризиками й низькою прибутковістю, невизначеністю щодо майбутніх умов.

- ❖ Неготовність органів влади до партнерських відносин і реалізації проектів державно-приватного партнерства.

- ❖ Недостатня регіональна активність в ініціюванні проектів, так їх виконанні.

- ❖ Неготовність інвестувати в довгострокові проекти.

❖ Невизначеністю або неточністю визначення розмірів отриманих доходів.

❖ Немоżliвістю обґрунтування розмірів інвестування у зв'язку із досить застарілими обладнанням та мережами.

Для ефективного впровадження механізмів державно-приватного партнерства в країні необхідно гармонізувати законодавчі акти, в тому числі податкового, бюджетного та земельного напрямку, норми про закупівлі та концесії. Правова форма здійснення ДПП повинна забезпечити для інвестора привабливість, безпеку вкладання коштів у об'єкти державної власності та реалізувати розвиток сфери ЖКГ, яка є стратегічно важлива для держави.

Впровадження механізмів державно-приватного партнерства для фінансування ЖКГ сприятиме його адаптації до ринкових умов господарювання, реалізації інвестиційних проектів щодо модернізації підприємств ЖКГ, підвищенню якості житлово-комунальних послуг і, як наслідок, підвищенню суспільного добробуту.

ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТІВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ЖКГ

О. В. ДИМЧЕНКО, д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри економіки підприємств, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку

О. І. СЛАВУТА, ст. викладач кафедри економіки підприємств, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку

О. Д. ПАНОВА, ст. викладач кафедри економіки підприємств, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, м. Харків

В Україні сфери реалізації проектів державно-приватного партнерства (ДПП) тільки розвиваються, форми співпраці між державним та приватним секторами досі не набули належного розвитку. В теперішній час в Україні представлені чотири форми ДПП, кількість проектів яких станом на початок 2012р. склала[1]:

– концесії (обслуговування, експлуатація та передача об'єкта; обслуговування, оренда та передача об'єкта; будівництво, експлуатація та передача об'єкта) – 1 проект;

– контракти на управління та лізинг (управління чи оренда об'єкта) – 1 проект;

– проекти «зеленого поля», тобто нові проекти або проекти «з нуля» (будівництво, оренда та передача об'єкта; будівництво, експлуатація та передача об'єкта; будівництво, володіння та експлуатація об'єкта) – 16 проектів;